

UO'K: 629.122

**JONDOR TUMANIDAGI "GULISTON NAMGONI" KANALI
YAXSHILASH BO'YICHA CHORA-TADBIRLAR ISHLAB CHIQISH.**

Eshonov Bobir Botirovich – assistent, Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti Milliy Tadqiqot Universiteti Buxoro tabiiy resurslarni boshqarish instituti.

Maxmudov Asilbek –Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti Milliy Tadqiqot Universiteti Buxoro tabiiy resurslarni boshqarish instituti talabasi.

Annotatsiya. Ushbu maqolada gidrouzellar vazifasi va shu bilan bir qatorda suv xo'jaligida suv taqsimlash inshootlarining ahamiyati, gidropostlarning suv limitining taqsimlab berishda gidrouzellarning o'rni to'g'risida bir qancha malumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: gidrouzel, gidropost, suv taqsimlash, limit;

**DEVELOPMENT OF MEASURES FOR THE IMPROVEMENT OF
THE "GULISTON NAMGONI" CANAL IN THE JONDOR DISTRICT.**

Eshanov Bobir Botirovich - teacher, Tashkent Institute of Irrigation and Agricultural Mechanization Engineers National Research University Bukhara Institute of Natural Resources Management.

Makhmudov Asilbek - student of Tashkent Institute of Irrigation and Agricultural Mechanization Engineers National Research University Bukhara Institute of Natural Resources Management

Annotation. In this article, some information is given about the function of hydroelectric units and, at the same time, the importance of water distribution structures in water management, the role of hydroelectric units in distributing the water limit of hydrostations.

Key words: hydronozzle, hydropost, water distribution, limit;

Buxoro viloyatining Jondor tumanidagi "Guliston Namgoni" kanalini rekonstruksiya qilish bo'yicha ishchi loyihasi ODSP-6 topshirig'i asosida tuzilib, O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jaligi vazirining o'rinbosari Hamrayev Sh R. tomonidan tasdiqlangan.

Ushbu ishchi loyihadan maqsad kanalni betonlashtirish orqali kanal atrofidagi yerlarni mukammal suv bilan taminlashdan iborat. Mavjud kanal bo'ylab oqim tezligi $2,0 \text{ m}^3 / \text{s}$ bo'lgan kanalni loyihalashtirish rejaga kuyilgan.

Kanalning rekonstruksiya qilinadigan qismi 11,7 km beton qoplamani tashkil etadi.

Loyihalashtiriladigan kanalga mavjud Avgir beton kanalidan (oqim tezligi $16 \text{ m}^3 / \text{s}$) suv olib, $2,0 \text{ m}^3 / \text{s}$ oqim tezligiga ega bo'lgan beton kanal qurish rejalashtirilgan.

Asosiy gidrotexnik tadbirlar quyidagilardir:

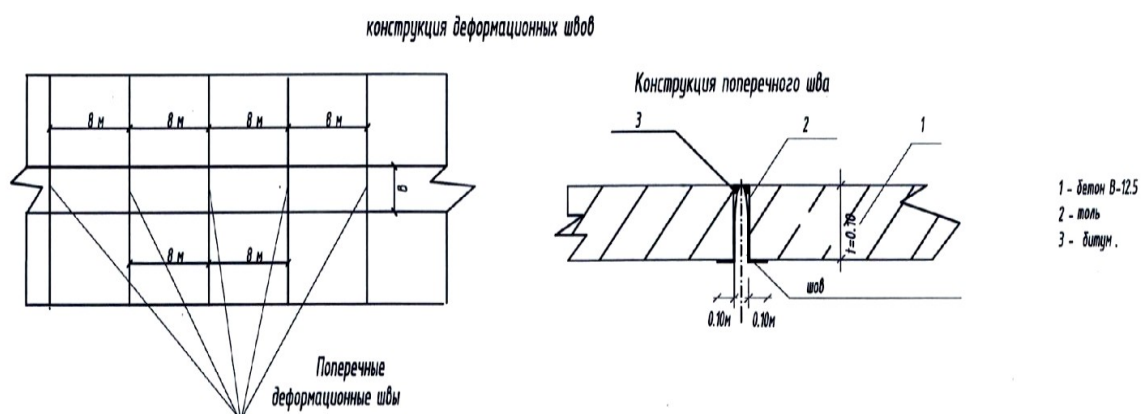
- 11,7 km uzunlikdagi kanalni rekonstruksiya qilish
- Zarur gidrotexnik inshootlarni qurish va rekonstruksiya qilish:
- Bosh gidrotexnik inshoot 1 dona
- Zatvor 3 dona
- Quvurli o'tish joylari 6 dona
- Akveduk 1 dona
- RO-4 Zatvor 11 dona
- RT-6 Zatvor 11 dona
- RT-8 Zatvor 3 dona

Ishchi loyihadagi texnik yechimlarni asoslash uchun topografik-geodeziya ishlari olib borildi, o'tgan yillar ma'lumotlaridan muhandislik-geologik tadqiqotlar olindi (G'arbiy Romitan suv omborini rekonstruksiya qilish). Shuningdek, aniqlashtirish uchun har 1,0 km chuqurligi 4,0 m bo'lgan tuzatuvchi zondlash quduqlari tanlab burg'ilangan, jami 12 ta quduq kanal uzunligi buyicha 11,7 km.

Ishchi loyiha amaldagi konun konun koidalarga muvofiq tuzildi.

1-rasm Kanal beton qoplamasini buzilish holatlari

2-rasm. Deformatsiya choklarini o'rnatish sxemasi.

Gidrouzeldan foydalanish bo'yicha texnik chora tadbirlar (1- jadval)

T/R	Xavf-xatarni belgilovchi faktorlar	Tavsiyalar

1.	Har bir inshootdagi zatvorlarning vintlarini mo'ylanmagan tekshirib chiqish lozim.	Inshootni xavfsizligini ta'minlash maqsadida
2.	Ma'lum bir zatvorlar vintlarni kotarib tushirish mexanizmlari mavjud emas o'rnatilmagan.	PTB va PTE talablari asosida tartibga keltirish lozim
3.	Pastki bef gidropostgacha beton otkoslarni o't-o'lanlardan tozalanmagan.	PTB va PTE talablari asosida tartibga keltirish lozim
4.	Gidrouzel tarkibida yoritish tizimi mavjud emas	PTB va PTE talablari asosida tartibga keltirish lozim
5.	Kanalning piketlar kesimida loyqa bosish drajasini o'rganish lozim	Tezda tozalash ishlarini bajarish kerak
6.	Xatcha kanali gidropostgacha va reyka atroflarini o't va loyqa bosgan.	Tezda tozalash ishlarini bajarish kerak
7.	Kanalda o'zan usti oqizqlari to'planishi mavjud.	Tezda tozalash ishlarini bajarish lozim
8.	Inshootni elektor ta'minot sistemasini mavsum oldidan qayta tekshiruvdan o'tkazish lozim.	Inshootni texnik holatini va xavfsizligini ta'minlash maqsadida
9.	Dispetcherlik binosini kapital ta'mirlash va binoga kuzatuv kameralarini o'rnatish kerak.	Inshoot ekspluatatsiyasini yaxshilash maqsadida
10.	Operativ texnik xujjatlarni PTB va PTE qoidalari asosida yuritilmayapti va nazorat qilinmagan.	Operativ texnik xujjatlarni PTB va PTE qoidalari asosida yuritish va nazorat qilish lozim
11.	Favqulodda vaziyatlar xavfi yuzaga	Favqulodda vaziyatlar xavfi yuzaga

kelganda va sodir bo'lganda xabar berish va ogoxlantirish sxemasini tashkil etilmagan.	kelganda va sodir bo'lganda xabar berish va ogoxlantirish sxemasini tashkil etish kerak

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirzayev M.A, Ergashev X.E. SUV YO'LLARINING HOZIRGI KUNDAGI AHVOLI VA QO'LLANILISH SOHALARI. Экономика и социум 9(100)2022. <https://cyberleninka.ru/article/n/suv-yo-llarining-hozirgi-kundagi-ahvoli-va-qo-llanilish-sohalari>
2. M Mirzaev. “Present-day state of technical water supply system “Kuyimozor” at auxiliary pump station”. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, Volume 1138. doi:10.1088/1755-1315/1138/1/012009
3. M Mirzayev, B Eshonov, F Hikmatov. KANALLARDAGI ROSTLOVCHI INSHOOTLAR FLYUTBETI FILTRATSIYASIGA OID HISOBLAR. Экономика и социум
4. Mirzayev M., Eshonov B., Hikmatov F. KANALLARDAGI ROSTLOVCHI INSHOOTLAR FLYUTBETI FILTRATSIYASIGA OID HISOBLAR // Экономика и социум. 2022. №9 (100). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kanallardagi-rostlovchi-inshootlar-flyutbeti-filtratsiyasiga-oid-hisoblar>
5. Mirzayev M., Yavov A. NASOS AGREGATLARI TEXNIK SUV TA'MINOTI TIZIMI TAHLILI I // Экономика и социум. 2022. №9 (100). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/nasos-agregatlari-texnik-suv-ta-minoti-tizimi-tahlili-i>
6. Yavov A., Mirzayev M. “TOSHRABOT” SUV TAQSIMLASH INSHOOTINING TEXNIK HOLATINI YAXSHILASH // Экономика и социум. 2022. №9 (100). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/toshrabot-suv-taqsimlash-inshootining-texnik-holatini-yaxshilash>